

**PENGUASAAN KEMAHIRAN MENULIS BAHASA ARAB
DALAM KALANGAN MURID SEKOLAH KEBANGSAAN
MENERUSI PROGRAM j-QAF**

MUHAMAD ZAIDI BIN ZAKARIA

**FAKULTI BAHASA DAN LINGUISTIK
UNIVERSITI MALAYA
KUALA LUMPUR**

2011

**PENGUASAAN KEMAHIRAN MENULIS BAHASA ARAB DALAM
KALANGAN MURID SEKOLAH KEBANGSAAN MENERUSI
PROGRAM j-QAF**

MUHAMAD ZAIDI BIN ZAKARIA

**DISERTASI INI DISERAHKAN UNTUK MEMENUHI
KEPERLUAN BAGI
IJAZAH SARJANA PENGAJIAN BAHASA MODEN**

**FAKULTI BAHASA DAN LINGUISTIK
UNIVERSITI MALAYA
KUALA LUMPUR**

2011

UNIVERSITI MALAYA

PERAKUAN KEASLIAN PENULISAN

Nama: **MUHAMAD ZAIDI BIN ZAKARIA**

No. K.P.: **870614065191**

No. Pendaftaran/Matrik: **TGA 090002**

Nama Ijazah: **SARJANA PENGAJIAN BAHASA MODEN**

Tajuk Kertas Projek/Laporan Penyelidikan/Disertasi/Tesis (“Hasil Kerja ini”):

**PENGUASAAN KEMAHIRAN MENULIS BAHASA ARAB DALAM KALANGAN
MURID SEKOLAH KEBANGSAAN MENERUSI PROGRAM j-QAF**

Bidang Penyelidikan: **LINGUISTIK TERAPAN**

Saya dengan sesungguhnya dan sebenarnya mengaku bahawa:

- 1) Saya adalah satu-satunya pengarang/penulis Hasil Kerja ini;
- 2) Hasil Kerja ini adalah asli;
- 3) Apa-apa penggunaan mana-mana hasil kerja yang mengandungi hak cipta telah dilakukan secara urusan yang wajar dan bagi maksud yang dibenarkan dan apa-apa petikan, ekstrak, rujukan atau pengeluaran semula daripada atau kepada mana-mana hasil kerja yang mengandungi hak cipta telah dinyatakan dengan sejelasnya dan secukupnya dan satu pengiktirafan tajuk hasil kerja tersebut dan pengarang/penulisnya telah dilakukan di dalam Hasil Kerja ini;
- 4) Saya tidak mempunyai apa-apa pengetahuan sebenar atau patut semunasabahnya tahu bahawa penghasilan Hasil Kerja ini melanggar suatu hak cipta hasil kerja yang lain;
- 5) Saya dengan ini menyerahkan kesemua dan tiap-tiap hak yang terkandung di dalam hak cipta Hasil Kerja ini kepada Universiti Malaya (“UM”) yang seterusnya mula dari sekarang adalah tuan punya kepada hak cipta di dalam Hasil Kerja ini dan apa-apa pengeluaran semula atau penggunaan dalam apa jua bentuk atau dengan apa jua cara sekalipun adalah dilarang tanpa terlebih dahulu mendapat kebenaran bertulis dari UM;
- 6) Saya sedar sepenuhnya sekiranya dalam masa penghasilan Hasil Kerja ini saya telah melanggar suatu hak cipta hasil kerja yang lain sama ada dengan niat atau sebaliknya, saya boleh dikenakan tindakan undang-undang atau apa-apa tindakan lain sebagainya yang diputuskan oleh UM.

Tandatangan Calon

Tarikh: **10 APRIL 2011**

Diperbuat dan sesungguhnya diakui di hadapan,

Tandatangan saksi

Tarikh: **10 APRIL 2011**

Nama: **DR WAN HASSAN BIN WAN MAT**

Jawatan : **PENSYARAH KANAN**

PENGHARGAAN

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Dengan nama Allah, Yang Maha Pemurah, lagi Maha Mengasihani.

Alhamdulillah segala pujian bagi Allah S.W.T tuhan sekalian alam yang memiliki kemuliaan atas segala nikmat yang tidak terhingga banyaknya. Selawat dan salam ke atas junjungan besar Nabi Muhammad S.A.W yang menjadi utusan terakhir yang membawa rahmat ke seluruh alam. Hanya kepada Allah S.W.T kesyukuran dipanjatkan atas segala anugerah dan kekuatan yang diberikan untuk menyiapkan kajian disertasi ini.

Penulis telah mendapat bantuan, pertolongan dan pandangan daripada beberapa pihak untuk menyiapkan kajian disertasi ini. Keikhlasan dan ketulusan pihak tersebut serta sumbangan yang diberikan sangat-sangat dihargai dan didahului dengan ribuan terima kasih.

Sekalung penghargaan diucapkan kepada Prof Dr Zuraidah Mohd Don, Dekan Fakulti Bahasa dan Linguistik, Universiti Malaya, yang telah memberi peluang kepada penyelidik melanjutkan pengajian di peringkat sarjana dalam bidang Pengajian Bahasa Moden.

Setinggi-tinggi ucapan penghargaan ditujukan kepada Dr Wan Hassan Bin Wan Mat selaku penyelia yang telah memberikan bimbingan dan tunjuk ajar sepanjang penyelidik menjalankan kajian dan menyempurnakan disertasi sebaik mungkin.

Jutaan terima kasih juga buat pensyarah-pensyarah yang telah banyak membantu dan mencurahkan ilmu yang tidak ternilai sepanjang tempoh mengikuti program Sarjana Pengajian Bahasa Moden sesi 2009/2010 seperti Prof Dr Solahuddin Shamsuddin,

Prof Dr Lohanayahi Baskaran, Prof Madya Dr Faridah Noor Mohd Noor, Dr Mohammad Seman, Dr Mohd Zaki Abd Rahman, Dr Jawakhir Mior Ja'far, Dr Ahmad Fikri Hj Hussin, Dr Sheena Kaur A/P Jaswant Singh dan En Mat Taib Pa.

Penghargaan dan ucapan terima kasih tidak dilupakan kepada Guru Besar Sekolah Kebangsaan Taman Klang Jaya Selangor sesi 2010, Puan Rahimah Omar guru-guru Bahasa Arab j-QAF terutamanya Puan Anismazini Mohd Zin serta murid-murid tahun enam 2010 yang telah memberikan maklumat dan kerjasama dalam membantu pengkaji menyiapkan disertasi ini.

Ucapan terima kasih yang tidak terhingga buat teman-teman seperjuangan yang sentiasa memberikan panduan dan nasihat yang sangat berharga. Semoga ukhuwah yang dijalinkan kekal selamanya.

Akhir sekali, sekalung penghargaan tulus ikhlas untuk kedua-dua ibu bapa dan adik-beradik tercinta. Sokongan dan kesabaran kalian talah membekalkan pengkaji semangat untuk terus menyiapkan disertasi ini walaupun pada ketika tertentu penulis merasa tertekan. Untuk semua, penulis mendoakan semoga Allah S.W.T membalas jasa baik kalian. Ameen....

Jazakumullah Khayr al-Jaza'.....

Muhamad Zaidi Bin Zakaria
No 43 Jalan Bunga Raya
(F) Padang Piol
27040 Jerantut
Pahang Darul Makmur
11 April 2011 bersamaan 7 Jamadilawal 1432

Dedikasi..

*Salam penuh cinta..
Untuk yang teristimewa..*

Kedua Ibu Bapaku..

Zakaria Hussin & Latifah Hussain

*Pengorbanan, kegigihan dan ketegasan kalian mendidiku hanya
Allah yang membalasnya..*

اللَّهُمَّ ارْزُقْنَا رِضَاهُمَا وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ عُقُوبَهُمَا

اللَّهُمَّ آمِينَ اللَّهُمَّ آمِينَ اللَّهُمَّ آمِينَ

KANDUNGAN

	Halaman
Perakuan Keaslian Penulisan	
Abstrak	iii
<i>Abstract</i>	iv
Penghargaan	v
Dedikasi	vii
Kandungan	viii
Transliterasi	xiv
Senarai Kependekan	xiv
Senarai Jadual	xvii
Senarai Gambar Rajah	xix
BAB 1 PENDAHULUAN	1– 14
1.0 Pengenalan	1
1.1 Latar Belakang Kajian	2
1.2 Pernyataan Masalah	4
1.3 Objektif Kajian	5
1.4 Persoalan Kajian	5
1.5 Kepentingan Kajian	6
1.6 Batasan Kajian	8
1.7 Definisi Konsep	9
1.7.1 Penguasaan	9
1.7.2 Kemahiran Menulis	10
	viii

1.7.3	Bahasa Arab	10
1.7.4	Murid	11
1.7.5	Program j-QAF	11
1.8	Rangka Kajian	13
1.9	Penutup	15
BAB 2	SOROTAN KAJIAN LITERATUR	16-48
2.0	Pengenalan	16
2.1	Pendekatan Teori dalam Pemerolehan dan Pembelajaran Bahasa Arab	16
2.1.1	Teori Behavioris atau Mekanis	17
2.1.2	Teori Kognitif atau Mentalis	19
2.1.3	Teori Interaksi	24
2.2	Dasar dan Pelaksanaan Program j-QAF	27
2.2.1	Objektif dan Matlamat Program j-QAF	28
2.2.2	Model-model dalam Pelaksanaan j-QAF	30
2.2.3	Matlamat dan Objektif Pelaksanaan Bahasa Arab j-QAF	32
2.2.4	Kandungan Sukatan Bahasa Arab j-QAF	32
2.2.5	Kemahiran Menulis Bahasa Arab j-QAF	34
	2.2.5.1 Sistem Peraturan Ayat dan Morfologi Bahasa Arab j-QAF	34
2.3	Kemahiran Menulis	35
2.3.1	Kepentingan Kemahiran Menulis	38
2.3.2	Penilaian Kemahiran Menulis	41
2.4	Kajian Penyelidikan berkaitan Kemahiran Menulis Bahasa Arab	45
2.5	Penutup	49

BAB 3	METODOLOGI PENYELIDIKAN	50-64
3.0	Pengenalan	50
3.1	Reka Bentuk Kajian	50
3.2	Lokasi Kajian	52
3.3	Latar Belakang Responden Kajian	53
3.4	Kaedah Kajian dan Pengumpulan Data	54
3.5	Prosedur Penyelidikan	55
3.6	Instrumen Kajian	57
3.6.1	Ujian Kemahiran Menulis Bahasa Arab	57
3.6.2	Soal Selidik Responden	60
3.6.3	Temu Bual	61
3.7	Penganalisan Data	63
3.8	Penutup	64
BAB 4	ANALISIS DAN DAPATAN KAJIAN	65-122
4.0	Pengenalan	65
4.1	Analisis Soal Selidik Responden	66
4.1.1	Maklumat Profil Responden	66
4.1.2	Maklumat Pembelajaran Bahasa Arab Responden	70
4.1.3	Maklumat Amalan Pembelajaran Kemahiran Menulis Bahasa Arab Responden	75
4.2	Analisis Set Ujian Kemahiran Menulis Bahasa Arab	78
4.2.1	Pencapaian Keseluruhan Ujian Kemahiran Menulis	79
4.2.1.1	Analisis Pencapaian Keseluruhan Ujian Kemahiran Menulis	80

4.2.2	Pencapaian Responden Berdasarkan Soalan Ujian	81
4.2.2.1	Analisis Pencapaian Responden bagi Soalan 1	81
4.2.2.2	Analisis Pencapaian Responden bagi Soalan 2	83
4.2.2.3	Analisis Pencapaian Responden bagi Soalan 3	84
4.2.2.4	Analisis Pencapaian Responden bagi Soalan 4	86
4.2.2.5	Analisis Pencapaian Responden bagi Soalan 5	87
4.2.2.6	Analisis Pencapaian Responden bagi Soalan 6	89
4.2.2.7	Analisis Pencapaian Responden bagi Soalan 7	90
4.2.2.8	Analisis Pencapaian Responden bagi Soalan 8	91
4.2.2.9	Analisis Pencapaian Responden bagi Soalan 9	93
4.2.2.10	Analisis Pencapaian Responden bagi Soalan 10	94
4.2.2.11	Analisis Pencapaian Responden bagi Soalan 11	96
4.2.2.12	Analisis Pencapaian Responden bagi Soalan 12	97
4.2.2.13	Analisis Pencapaian Responden bagi Soalan 13	99
4.2.2.14	Analisis Pencapaian Responden bagi Soalan 14	100
4.2.3	Analisis Kesilapan dalam Ujian Kemahiran Menulis	102
4.2.3.1	Analisis Kesilapan Responden bagi Soalan 1	102
4.2.3.2	Analisis Kesilapan Responden bagi Soalan 2	103
4.2.3.3	Analisis Kesilapan Responden bagi Soalan 3	104
4.2.3.4	Analisis Kesilapan Responden bagi Soalan 4	105
4.2.3.5	Analisis Kesilapan Responden bagi Soalan 5	106
4.2.3.6	Analisis Kesilapan Responden bagi Soalan 6	107
4.2.3.7	Analisis Kesilapan Responden bagi Soalan 7	108
4.2.3.8	Analisis Kesilapan Responden bagi Soalan 8	109

4.2.3.9	Analisis Kesilapan Responden bagi Soalan 9	110
4.2.3.10	Analisis Kesilapan Responden bagi Soalan 10	111
4.2.3.11	Analisis Kesilapan Responden bagi Soalan 11	112
4.2.3.12	Analisis Kesilapan Responden bagi Soalan 12	113
4.2.3.13	Analisis Kesilapan Responden bagi Soalan 13	114
4.2.3.14	Analisis Kesilapan Responden bagi Soalan 14	115
4.3	Huraian Temu Bual Guru Bahasa Arab	116
4.3.1	Maklumat Profil Guru Bahasa Arab	117
4.3.2	Maklumat Pengajaran dan Pembelajaran Bahasa Arab	118
4.3.3	Maklumat Pengajaran dan Pembelajaran Kemahiran Menulis Bahasa Arab	120
4.4	Penutup	122
BAB 5	PERBINCANGAN, KESIMPULAN DAN CADANGAN	123-136
5.0	Pendahuluan	123
5.1	Perbincangan Analisis dan Dapatan Kajian	123
5.1.1	Tahap Sebenar Kemahiran Menulis Bahasa Arab	123
5.1.2	Permasalahan dalam Penguasaan Kemahiran Menulis Bahasa Arab	128
5.1.3	Faktor-faktor Kesukaran dalam Penguasaan Kemahiran Menulis Bahasa Arab	131
5.1.4	Peranan Guru dalam Pengajaran dan Pembelajaran Kemahiran Menulis Bahasa Arab	132
5.1.4.1	Amalan Pengajaran dan Pembelajaran Guru dalam Kemahiran Menulis Bahasa Arab	132

5.1.4.2 Usaha Guru dalam Pengajaran Kemahiran Menulis		
	Bahasa Arab	134
5.2	Rumusan	134
5.3	Cadangan	136
5.4	Cadangan Penyelidikan Akan Datang	139
5.5	Penutup	139
BIBLIOGRAFI		140
LAMPIRAN		
Lampiran A	Set Ujian Kemahiran Menulis Bahasa Arab	151
Lampiran B	Soal Selidik Murid	165
Lampiran C	Skrip Temu Bual Guru Bahasa Arab j-QAF	169
Lampiran D	Analisis SPSS Soal Selidik Murid	174
Lampiran E	Surat Kebenaran Menjalankan Kajian	181
Lampiran F	Contoh Jawapan Ujian Kemahiran Menulis	185
Lampiran G	Contoh Jawapan Skrip Soal Selidik	215
Lampiran H	Transkripsi Soalan Temu Bual	223

TRANSLITERASI

Transliterasi huruf-huruf Arab ke huruf-huruf rumi ini, adalah berpandukan pedoman yang dikeluarkan oleh Jawatankuasa Pascasiswazah Bahasa Arab (JAPSAR), Jabatan Bahasa Arab Dan Bahasa-bahasa Timur Tengah, Fakulti Bahasa dan Linguistik, Universiti Malaya.

1. Huruf-huruf Konsonan

Bil	Lambang Huruf	Transliterasi	Contoh Penggunaannya
1	ء	,	ba'asa : بَأْسَ
2	ب	b	badala : بَدَلَ
3	ت	t	taraka : تَرَكَ
4	ث	th	Thabata : ثَبَّتَ
5	ج	j	Jarasa : جَرَسَ
6	ح	ḥ	Ḥasuna : حَسُنَ
7	خ	kh	Khasha'a : خَشَعَ
8	د	d	Darasa : دَرَسَ
9	ذ	dh	Dhafira : ذَفَرَ
10	ر	r	Rashada : رَشَدَ
11	ز	z	Za:ra : زَارَ
12	س	s	Salaka : سَلَكَ
13	ش	sh	Shariba : شَرِبَ
14	ص	ṣ	Ṣabiḥa : صَبَحَ
15	ض	ḍ	Ḍaḥika : ضَحِكَ
16	ط	ṭ	Ṭa'ima : طَعِمَ
17	ظ	ẓ	Ẓafira : ظَفَرَ
18	ع	‘	‘adala : عَدَلَ
19	غ	gh	Ghafara : غَفَرَ
20	ف	f	Fataḥa : فَتَحَ
21	ق	q	Qasama : قَسَمَ

22	ك	k	Kathura : كَثْرَ
23	ل	l	Laḥana : لَحْنَ
24	م	m	Mathala : مَثَل
25	ن	n	Nabata : نَبَتَ
26	ه	h	Hazala : هَزَلَ
27	و	w	Warada : وَرَدَ
28	ي	y	Yabisa : يَبَسَ
29	ة	t	Ja:mi'at : جَامِعَة

2. Huruf-huruf Vokal Pendek

Bil	Lambang Huruf	Transliterasi	Contoh Penggunaannya
1	ا	a	Karama : كَرَمَ
2	ي	i	Labisa : لَبَسَ
3	و	u	Kutiba : كَتَبَ

3. Huruf-huruf Vokal Panjang

Bil	Lambang Huruf	Transliterasi	Contoh Penggunaannya
1	ا	a:	Ma:lik : مَالِك
2	ي	i:	Ti:n : تِين
3	و	u:	Mandu:b : مَنذُوب

4. Diftong

Bil	Lambang Huruf	Transliterasi	Contoh Penggunaannya
1	أَي	ay	Zaytu:n : زَيْتُون
2	أَوْ	aw	Law : لَو

SENARAI KEPENDEKAN

Bil	Kependekan	Perkataan
1	BBM	Bahan Bantu Mengajar
2	BAK	Bahasa Arab Komunikasi
3	BPK	Bahagian Pembinaan Kurikulum
4	HSP	Huraian Sukatan Pelajaran
5	JPN	Jabatan Pelajaran Negeri
6	JAPIM	Jabatan Pendidikan Islam dan Moral
7	j-QAF	Jawi, al-Quran, Bahasa Arab dan Fardhu Ain
8	KPM	Kementerian Pelajaran Malaysia
9	P&P	Pengajaran dan Pembelajaran
10	PI	Pendidikan Islam
11	PIBG	Persatuan Ibu Bapa dan Guru
12	SP	Sukatan Pelajaran
13	SPSS	Statistical Package for the Social Sciences
14	SAW	Sallallah 'Alai Wa Salam
15	SWT	Subhanahu Wa Ta'ala
16	UPSR	Ujian Penilaian Sekolah Rendah

SENARAI JADUAL

No Jadual	Tajuk Jadual	Halaman
3.1	Pembinaan Soalan Ujian	59
4.1	Taburan Responden Mengikut Jantina	66
4.2	Taburan Tahap Tertinggi Pendidikan Bapa/Penjaga	67
4.3	Taburan Tahap Tertinggi Pendidikan Ibu/Penjaga	68
4.4	Taburan Pendapatan Keluarga	68
4.5	Taburan Sekolah Yang Diinginkan Selepas UPSR	69
4.6	Taburan Keputusan Bahasa Arab dalam Ujian Terakhir	69
4.7	Taburan Bahasa Pertuturan Responden di Rumah	70
4.8	Taburan Minat Responden Untuk Mempelajari Bahasa Arab	72
4.9	Taburan Pandangan Responden Mengenai Pembelajaran Bahasa Arab	72
4.10	Taburan Sumber Lain Yang Digunakan Responden Dalam Meningkatkan Penguasaan Bahasa Arab	74
4.11	Bilangan Kekerapan dan Peratusan Responden Berkaitan Dengan Amalan Pembelajaran Bahasa Arab Khususnya Dalam Kemahiran Menulis Bahasa Arab	75
4.12	Bilangan Kekerapan dan Peratusan Responden Berkaitan Dengan Kesan Kaedah Pengajaran Guru Dalam Bilik Darjah	77
4.13	Skema Gred Pemarkahan UPSR	80
4.14	Bilangan Kekerapan Kesilapan Responden Bagi Soalan 1	102
4.15	Bilangan Kekerapan Kesilapan Responden Bagi Soalan 2	103
4.16	Bilangan Kekerapan Kesilapan Responden Bagi Soalan 3	104
4.17	Bilangan Kekerapan Kesilapan Responden Bagi Soalan 4	105
4.18	Bilangan Kekerapan Kesilapan Responden Bagi Soalan 5	106
4.19	Bilangan Kekerapan Kesilapan Responden Bagi Soalan 6	107
4.20	Bilangan Kekerapan Kesilapan Responden Bagi Soalan 7	108
4.21	Bilangan Kekerapan Kesilapan Responden Bagi Soalan 8	109
4.22	Bilangan Kekerapan Kesilapan Responden Bagi Soalan 9	110

4.23	Bilangan Kekerapan Kesilapan Responden Bagi Soalan 10	111
4.24	Bilangan Kekerapan Kesilapan Responden Bagi Soalan 11	112
4.25	Bilangan Kekerapan Kesilapan Responden Bagi Soalan 12	113
4.26	Contoh Kesilapan Jawapan Responden Bagi Soalan 12	113
4.27	Bilangan Kekerapan Kesilapan Responden Bagi Soalan 13	114
4.28	Bilangan Kekerapan Kesilapan Responden Bagi Soalan 14	115
4.29	Ringkasan Maklumat Profil Guru Bahasa Arab	118
5.1	Pencapaian Penguasaan Murid-murid Dalam Kesemua Soalan	125

SENARAI RAJAH

No Rajah	Tajuk Rajah	Halaman
3.1	Reka Bentuk Kajian	51
4.1	Analisis Pencapaian Keseluruhan Responden	80
4.2	Pencapaian Responden Bagi Soalan 1	82
4.3	Pencapaian Responden Bagi Soalan 2	83
4.4	Pencapaian Responden Bagi Soalan 3	85
4.5	Pencapaian Responden Bagi Soalan 4	86
4.6	Pencapaian Responden Bagi Soalan 5	88
4.7	Pencapaian Responden Bagi Soalan 6	89
4.8	Pencapaian Responden Bagi Soalan 7	91
4.9	Pencapaian Responden Bagi Soalan 8	92
4.10	Pencapaian Responden Bagi Soalan 9	93
4.11	Pencapaian Responden Bagi Soalan 10	95
4.12	Pencapaian Responden Bagi Soalan 11	96
4.13	Pencapaian Responden Bagi Soalan 12	98
4.14	Pencapaian Responden Bagi Soalan 13	99
4.15	Pencapaian Responden Bagi Soalan 14	101